

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 4.—Núm. 163.—Diumenge 20 de Setembre de 1903.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi a la organisiació interior de nostra terra: volém que catalans sian los juegues y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instància los plets y causas: volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir à la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y estableint que la reserva regional forosa presti servir tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

SALUTACIÓ

Per les vilas del Camp de Tarragona no he recullit més que tristesas; arréu lo poble m'apareix soterrat pel llot d'un forasterisme de mala mena que ni tant sols perra esbarjo de la vista deixa assí i allá alguna clapisca de terra fresca y xamosa, de terra ben bé catalana; tot jau ensopit baix lo poder d'una bretolada posada al servei de gent de fòra casa; tot se gironxa mandrosament al compàs de fatigoses cançons que no sé pas quina perversa intenció v'escampant pel nostre poble, tot s'ajup a un fatalisme, precursor de les grosses y irremediables caygudes.

No hi ha caràcters, no hi ha homes; gent aixís se governa fàcilment ab una tralla. No necessitan estadistes, ab un rebadà y un gos d'atura ne tenen prou.

No són pas de major talla política aquells que imposan la seva voluntat sobre aquells pobles infelissos; los que d'un perdut ne fan un alcalde, encobrint-los malifets y indignats; los que imperan en lo Gobern civil, en la Diputació y en la Audiència; los que fan pagar a la Província una carretera inútil que passi per les portes de la seva finca, y de sa casa'n fan quartel de la guardia civil pera que'ls veillí sas digestions de paixcontentas, los que deixan als pobles entregats a totes las pestilències de la brutícia, del joch, de l'usura y de la pornografia; los, en una paraula, descartats fabricants de diputats y odiosos explotadors de las miserias del nostre poble, demunt dels quals se sosté afanyosament lo corromput règim polítich espanyol.

Quan això caygui, que ha de caure per forsa, puig un jorn o altre passan de cap a cap dels pobles alienades de justicia que a voltas se tornan bramuls de tempestat; quan aixòs vol qui que n'exira de sota eixa llósana de corrupcions y de malvestats? Reviurà de bell nou l'esperit progressiu, hermosament liberal y enamorat de lo bell y de lo bò que alienava en lo cor de Catalunya, o arrastrarèm penosament per la terra amarada ab la sanch, ab las llàgrimes y ab los suors de las generacions passadas, aquests grills d'insubstancialitat, d'inconsinyencia y de servilisme que als nostres peus ha reblonat l'actual imperio moresch en plena decadència?

No serà això darrer; jo crech y espero; lo Catalanisme ha dit una paraula santa y eixa paraula és vida, és forsa, és dignitat, és llibertat pera la nostra terra; un hermos sol tornarà a lluir demunt lo front honrat d'un poble en la plena conciencia de sos destins.

La fe dels homes convensuts pot molt, fins regirar la terra, y'l Catalanisme ne té per tot arreu d'homes aixís que ni viuen ni senten ab altra vida y ab altres sentiments que'ls que xarderosament los inspira la noble causa de las reivindicacions nacionals. Y a aquests homes jo's he vist treballar en las comarcas tarragoniñas ab dalt, sense decoratjarse, plens de la confiança en lo pervindre, soment las motas dels curs de gambals, mentre s'ls ha considerat mancats de forsa, reconcentrant en sas persones los odis y las persecucions, quan s'ls ha arribat a tèmer, quan ab la severitat dels seus judicis han obert los ulls del poble, posant al descobert la podridura dels que'l fan servir d'instrument de las més baixas ambicions.

Hormosas horas he passat en companya dels valents defensors del Catalanisme a la capital dels grans reducts històrichs, a la venerable Tarragona; a ells se deurà'l renaixement de l'esperit públich en lo bellissim jardi del Camp, puig, no reposan, no dormen un instant, amatenys sempre per tota acció que tendeixi a tan noble propòsit.

De retorn d'una visita a las tristas

despullas d'un gloriós passat que apilotades y casi sense forma jauen en lo derruit cenobi de Poblet, no podia trobar mon esperit mellor seti de repòs y d'esplay que l'aixerida y coratjosa Associació Catalanista de la Espuga de Francolí. Pochs són encara en nombre; però molts són que la simpatia y prestigi que'ls enrotllan y molts són també las rancunias que despertan, signe del seu valer y de la seva forsa. De totes las edats, però tots ab lo cor jove; de tots los estaments, mes units per víncles fraternals, imposan respecte als enemicis de la véritable vida de Catalunya y de sa vila nadia, y a l'esser combatuts per tots indrets y ab totes las armas, poden tenir la seguretat de que's tem lo seu prompte y segur triomf sobre las conciencias dels seus convidans. Ab aquests animosos companys vaig passar la vella del 11 de Setembre y esborrantse a ma vista las tristesas d'un recor de desgracias pera la nostra simadíssima patria, enllumenada mon esperit ab esclats enlluernadors, la llamejanta visió de un jorn en què ab l'esforç nostre's cumplirán pera Catalunya las grans justícies, son dret serà respectat y son nom venerable restarà inesborrablement inscrit entre'ls dels pobles lliures de la terra. Ab companys com los de l'Espluga, l'cor s'obra a l'esperança y l'esperit s'enforteix pera la lluita.

A ells y a quants he trobat en mon pelegrinatge per las encontrades tarragonines, endresso ma afectuosa salutació desde aquestas planas que fà tants anys són lo ferm baluart del Catalanisme.

G. ESTRANY.

De La Renaixensa.

Intransigència y tolerància

La tasca del catalanisme ha de ser de continuada y persistente propaganda dintre de Catalunya, de catalanisació de tot lo que'ns han estrafet tres o quatre segles de castellanisació baix l'influència del despotisme foraster, que ab tota la sanya y més o menys dissimiladament ha anat anoreant nostra personalitat.

Y aquesta tasca deu prosseguirla'l catalanisme sense entredires a combatre als catalans que de bona fè militin en qualsevol dels partits polítics; donchs tota persona que creu en l'eficacia de tal o qual programa polítich pera millorar la condició de nostra vida política, per forsa ha de tenir amor a Catalunya. Y com que'l catalanisme no és altra cosa que la manifestació d'aquest amor, feta pels catalans que se l'estiman y treballan pera dignificarla y ennoblirla fentla resurgir altre cop potent y gloriosa del llarrach ensopiment a que la reduïren las ambicions y las malas arts de sos dominadors, l'expressió de tan nobles y generosos propòsits no pot ésser antípatica; ans al contrari, a tots los bons catalans ha de serlo altament simpàtica exposada ab exercitut y serenitat l'idea catalanista.

Ab raonaments en quins resplandeix la serenitat de judici y la lògica més contundenta y ab apassionaments també, però no de sectari sinó del més pur patriotisme, de la més enlairada sublimitat, és com deu enllumenar la pensa y encendres lo cor dels catalans.

Pera la defensa de nostre dret a la vida de poble lliure, de nostra completa llibertat, de nostra plena autonomia, la més ferma de las intransigèncias, l'apassionament de l'enamorat; l'amor del fill per la mare.

Pera la defensa dels principis que deuen informar nostra vida autònoma, la rahó serena y reposada y la tolerància portada al darrer límit.

En la defensa de la patria catalana, de la dignitat de tots los catalans, quanta més intransigència's demostra-

tri, tant més enlairats ideals suposa en qui la manté.

En la defensa d'un dels principis religiosos, polítics o econòmics aplicables al règim intern de nostra estimada Catalunya, quanta més tolerància informi'ls nostres actes y las nostres discussions, major proba donarem de cultura y de dignitat y més respecte inspirarem als pobles veïns fentnos dignes de figurar en lo concert dels pobles civils, diferenciantnos aixís més y més del Marroch y de Turquia, de quins pobles havia arribat a ben poca diferencia l'Espanya de las sublevacions, dels pronunciaments, de las guerras civils y dels cacichs, com era l'Espanya del segle passat.

V. ESTRÈM.

Los estudis de comers

Què no ho saben? Nos deixan tenir los estudis elementals de comers jey! si l'Ajuntament o la Diputació volen pagarlos.

¡Valenta concessió! Si en totes sas coses és tan generós lo Sr. Bugallal, és capás ell tot sol de tirar a perdre los tresors nacionals.

No sabèm per quins set sòus sempre'n toca bal'ar ab la més lletja.

Ves a qui redientre se li acut demandar diners a l'Ajuntament y a la Diputació, quan tots sabèm prou bé que ni una ni altra corporació poden pagar lo més essencial y imprescindible, lo sòu dels empleats.

Però la gent de Madrid se veu que són aficionats a l'espèctacle que cada dos per tres ofereixen los «provincianos» revolcantse contra l'impotència y'l desespero. Tant és aixís, que ja no'n tenen prou en ajudarnos a caure; sino que, cebantse en nostre ja proverbial desgracia, cada vegada que'ns obran una sangria per ahont se'n escapa la poca vida que'ns resta, contemplan gojósos nostre esteràt d'agonitzant y'ns envian reals ordres en sò de besa que'ns fan lo mateix efecte que un pegat en un banch.

Lo mateix nos passá quan lo de las Normals, y a pesar de que nosaltres ab un any d'anticipació senyalarem lo mal que havia d'esdevindre, tothom s'arronsà d'espattllas, lo ministre volgué que'ls gastos correissen a càrrec de la Diputació, aquesta contestà negativament y las Normals caigueren... y tutti contenti.

Si a l'escola de Comers hi hagués una matrícula forsa numerosa que pogués beneficiar a l'Estat, prou que la conservar'an, no caldrà que'ns escarresssem pas gens; mes ara com que ocassiona gastos, nos quedarem sense escola.

L'Estat espanyol sols considera la ensenyansa com una font d'ingressos, y'l centre docent que no'n reditura... coll a terra y visca'l progrès.

¡Per això anèm tan bé, com hi hón!

Riberenca

IV

Ilo ball y'l eos

Ja som a la festa major. Al demati ofici ab música y bon sermó, y a l'ei-xida publicata.

Los majorals treuen lo Sant fins a la porta de l'iglesia; surt lo Prior acompañar de l'Ajuntament y'ls veïns fan parlaments devant del Sant: los pagesos li demanen bones collitas, los arrieros que'ls hi guardi las mulas, los llauters aigua al riu, los fadrins bona sort, y algun nenet la salut de son pare; tot ab versos de metres y rimas diferents, compostos, no ab llibertat, ab anarquía, y a dinar, al cafè, a la professió y cap a balar.

Ja som al ball, a la Plaça; encançant una beneita.

—Quin nom li posarèm a la beneita? —crida'l majoral passejant una coca rodona y ample d'uns dos pams.

—Tres quinzets, salta un mosso.

—Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral. —Tres quinzets y una perreta, respondrà un altre.

—Tacanyo corre'l jovent, diu lo majoral.

La qüestió de las Obras del Port

Camins de perdició

Comensèm a tocar los resultats d'una llarga sèrie de lleugeres y bogeries inconcebibles en un poble que havia tingut fins ara reconeguda fama de serio, de sensat y de culte. Entusiasmes sense fonament, agitacions malaltissas, projectes ideals y irrealisables, excitacions a la massa obrera pera que una vegada més serveix d'escambell per ahont s'enfilan homes petits d'enteniment y de cor, però d'extremada perversitat y malicia, que no reparan en posar al servay de les sevases passions y dels seus particulars interessos, no ja las virtuts sinó fins la miseria del poble... vetaquí l'espectacle afrentós que està donant Tarragona als ulls del món, escarnint la memoria dels nostres antepassats, enllotant lo front de la generació actual y comprometent lo pervindre de la juvenalla que puja, plètòrica de vida, lo cap plè d'ilusions hermosas, la vista fixa en temptadors horitzons de color de rosa.

Tothom ho veu, tothom se n'escreix, tothom ne protesta en lo fur intern de sa conciencia, mes pochs, ben comptats són los que tenen l'energia y'l civisme necessaris pera aixecar la veu en mitj del trasbals de las passions desencadenadas; pochs, ben comptats los qui seréns y ab lo cap alt afrontan lo perill, despreciant los insults y mofants de les amenassas. Las masses, sempre inconscients, lo que se'n diu classes directoras, sempre acobardidas, se deixan conduir las unes, a cambi d'una promesa vagarosa, ho permeten tot las altres, ab tal que las funcions del seu pahidor no s'interrompin, y així, poch a poch o depressa, segons los cassos, nos anem enfonsant fins que no hi haurà remey capás de salvarnos.

Tarragona acaba de rebre un cop fatal, tal volta precursor d'altres més terribles que se li esperan. Acabem de perdre una subvenció de 200.000 pessetas anyals pera'l nostre port, única finesa que l'Estat nos otorgava graciosament, perquè prou sab tot lo poble que's demés serveys que'l Poder nos presta, són a cambi d'obligacions tan onerosas que ab freqüència la població més hi pert que hi guanya. Si, hem perdut aquesta subvenció importantíssima que representava la continuació de las obras, lo pà de moltes famílies y, sobre tot, la seguretat de que'l pervindre'ns havia de trobar preparats pera'l probable increment comercial de la nostra ciutat. Però no culpem a ningú, ni al Poder Central, ni a determinada Comissió, ni a tal o qual personalitat. Culpemnoss tots, culpem a tot lo poble, que té ulls y no hi vol veure, que té cervell y sembla que vulguí aturar las funcions del pensament.

No ha passat tant de temps pera que s'hagi esborrat de la memòria de un sol tarragoní. Fá ben poch més de tres mesos que tots los periòdichs d'aquesta ciutat exceptuant Lo CAMP —y això ho fem constar ab molta honra y satisfacció a l'ensems— pregonaven las immenses ventajas d'un projecte colossal que's havia de fer felissos. Las corrents d'importació y exportació entre Tarragona y's més apartats païssos, surgirian com per encant, las línies de vapors se cuidarian d'omplir a vessar nostre port, la Junta d'Obras recaudaria'ls diners a paletes, y'l pobre obrer hauria trobat lo consol de sus penas, la medicina de la miseria, lo jornal reparador de las forsas del còs y de las enguiñas de l'esperit.

Mes era necessari si's volia lograr tanta ditxa, escalfar l'opinió pública, acoplar las forsas vivas, reunir en un sol cap—que per forsa havia d'ésser molt gran y molt buit pera que hi capigués tant recapte,—tots los pensaments, totas las voluntats, tots los desitjs, y ferho d'una manera violenta, sense admetre'l reparo, ni consentir l'observació, ni estimar lo consell desinteressat. No hi hagué terme mitj: o ab lo projecte o contra'l projecte, y al qui insinuà dutes, previngué dificultats, endevinà propers desenganyans, senyalà l'únic camí legal a seguir, a n'aquell se'l tractà com un miserable, se l'insultà públicament y grollerament, s'intentà ferlo cambiar d'aires, segons frase desgraciada d'un defensor de la democracia, de la llibertat de pensar y de totas las conquistas del progrés.

Y com no's respectaren honoras ni reputacions, com d'aquell naufragi del sentit comú no se'n salvà res absolutament, no cal dir que ni la lley oferí prou resistència a l'empenta esbojarrada dels defensors del projecte:

la trepitjaren alevosament quan se tractà de tramitar l'expedient de cessió de terrenos, y traspassaren inconsients sas fitas quan, apurats tots los medis, no pogueren emplear altra arma més noble pera sa defensa, que l'insult, l'injuría y la calumnia.... La lley, no obstant, que és inflexible pera'l delinqüent y que sols pot atemperar la bondat de cor de l'home; la ley deturá'ls passos dels espadilats que atiyan al poble voljan explotarlo en profit propi, la ley desfè sas ilusions, destruí sos càlculs y esperansas.

Si la venjansa d'ensà que'l món camina per l'espai és considerada com lo plaher dels déus, figurèuse què serà en cors aixuts, en esperits petits y egoïstas, en intel·ligències enfosquidas tan per la falta de llums naturals com per ceguera d'apassionament. La venjansa en semblants sers ho és tot, al menys per un moment; després l'experiència y la reflexió'ls ensenyà, que la revenja inoblidable, que la traïdora indigna, se pagan més caras que tots los crims.

S'excità, donchs, altra vegada la massa, pels que tenían fam d'enginyers... Lo haver despatxat a las Obras del Port uns quans treballadors—tots éells agraidissims a las atencions y recompenses que obtinguieren—serví de pretext pera un'altra companyia, tan cega, tan irreflexiva com la primera, però que, desgraciadament, ha sigut de pitjors resultats pera'l poble de Tarragona.

Busquéulo'l fonament d'aquesta campanya y'l trobaréu en aquell mateix grandios projecte de que parlavan fa un moment. Primer remogué l'opinió ab los dolors del part, un part laboriós y difícil pera'l qual siguec precis treballar a l'ombra durant uns quants mesos, tenint preparada una Comissió que aniria a Madrid quan l'atmòsfera estés ben caldejada, quan l'entusiasme toqués las voras del paroxisme. Y com lo que neix sorollosament per forsa ha de morir ab estrèpit, lo projecte colossal, en l'esterior de la seva agonia, també feu trontollar la terra que's aguanta y provocà reunions magnas d'ahont lo poble sempre'n surt com lo negre del sermó, ab lo cap calent y'l seu flets.

Lo demés ja ho sabèm. Uns quants ciutadans so'tiren cap a la Cort d'Espanya a oferir lo seu coll al butxi de qualsevol Direcció general, inconsients de la responsabilitat que portavan damunt seu, ignorant de lo que havian de sapiguer y coneixer, perquè ni temps los quedà pera enterarsen, venuts tots ells al capricho d'un esdevingut que no s'ha recordat de sa patria fins a l'hora de realiar un bon negocí, víctimas de l'irreflexió d'un poble que ha tolerat durant anys y més anys que l'exploressin iniquament y que sols se recorda del seu dret a la vida y del dever que té de defensarla quan ab prou feines li restan forsas, pera seguir son llastimós desvari de grandesa.

Lo resultat ha sigut funest, aclaprador, mes no per això menys natural y llògic. Lo que porta un vici d'origen, és impossible que ab lo transcurso del temps puga esborrarlo. Lo que s'edifica sense fonaments s'ha de soterrar ab més terratremol quant més s'enlairi. Lo poble que fia'l seu pervindre als aventuriers del comers, de la política o de qualsevol altra rama de l'activitat humana; lo poble que vol regenerarse perdent lo seny, embrancantse en agitacions xorcias, provocant moviments convulsius propis dels histèrics y dels imbecils, segueix camins de perdició que no més poden conduirlo al descrèdit, al desastre, a l'anorrement, a la pèrdua total de sa dignitat y de sa personalitat.

No culpem a ningú. Que tothom posi la ma sobre'l pit y reflexioni, y veurà com li toca la seva part petita o grossa de responsabilitat. Tots hi hem contribuit a l'estat actual de cosas: los uns per malícia, los altres per indiferència, aquells per cobardia, los de més enllà per egoïsmo, nosaltres potser per no haver cridat tant com deviam ni parlat tan clar com exigian las circumstancies.... Y si tots hi hem contribuit, si tots, qui de grat qui per forsa s'han hagut de junyir al carro d'aquest despoticisme petit si, però no menys funest que aquí impéra, si conscient o inconscientment nos hem prestat a servir de bestias de càrrega de las concupiscencies d'uns quants, no'n queixém si arriba l'oportunitat de que la vara de freixa se'n doblegui a l'espina d'una o'n sentim la vergonyosa fuetada al mitj del rostre.

En lo darrere d'aquell balans que hem de passar respecte al projecte colossal de l'importació de bous argentins, podem apuntarbi ja una partida: les 200.000 pessetas anyals de subvenció que acabèm de perdre. Dèu fassi que no vinguin altres desprendiments d'aquesta naturalesa y que abans d'obrir la data del balans y tocar lo resultat de tantas promeses, no'n haguem de declarar en quiebra.

La Comissió y "Lo Camp"

Encara que la Comissió que van arribar a Madrid no ha tingut l'atenció d'enviarnos las explicacions que dimarts passat publicaren los periòdichs locals, las insertem com a prova de nostra imparcialitat. Diuen així:

En propia defensa

Creia la Comissió que suscribe haber obtenido con sus gestiones solucions definitivas, inmediatas y de gran utilitat para Tarragona, tenidas por impossibles per la misma Junta de Obras del Puerto y muy singularmente per los señores Maese y Cuervo, ingeniero y comandante de Marina respectivamente, de este Puerto. Mas ahora resulta, segúnd se desprende del juicio que emite Lo CAMP de TARRAGONA, en su última edición, que no se ha conseguido nada serio, al contrario, que nuestras gestiones han sido perjudiciales para Tarragona, ya que una de sus consecuencias inmediatas ha sido la supresión de la subvención de 200.000 pessetas anuales que disfrutaba Tarragona, con la agravante de que no habrá subasta y por consiguiente se engañará una vez más a Tarragona, toda vez que la ejecución de las obras proyectadas por D. Fausto Elio no se efectuará nunca.

Tarea facilísima nos seria, relacionando este juicio de Lo CAMP con el sueldo mortificante y rayano en lo injurioso que modo de despido para esta Comisión, nos dedicó a nuestra salida para la Corte, demostrar como esta actitud de Lo CAMP no responde al juicio del periodista imparcial, justo y sereno que antepone a toda miseria humana la verdad y la justicia, sino que se ha obrado bajo la influencia de prejuicios y apasionamientos personales.

Pero no siéndolos lícito entrar en una polémica periodística y dejando esto para los que dentro de su propia jurisdicción se consideren llamados a controvertir este asunto, hemos de concretarnos a defendernos, mejor dicho, porque ni esto queremos hacer, a explicar sencillamente lo sucedido, llegando hasta donde la prudència y la discreción permitan.

Porque ni fuera prudente ni fuera cortés relatar las entrevistas que se celebraron con los Sres. Ministro, Director general y Jefe del Negociado de Puertos, y que precedieron a la entrega de la R. O. con escenas muy vivas y animadas algunas de ellas, y cuya única justificación ó explicación si se quiere, hay que buscarla en el propósito firme y resuelto que nos animaba de obtener por cualquier medio soluciones satisfactorias para Tarragona, cuya situación por lo que al proletariado se refiere, teníamos y seguimos teniendo por verdaderamente afflictiva.

Basta para nuestro objetivo que reproduzcamos estas exactas ó muy parecidas frases, casi tal como las pronunció el Sr. Gasset á presencia de los señores Conde de San Luis y Donech y que dieron término á una de las más movidas de cuantas entrevistas habíamos celebrado.

«Ruego á Vdes., pídole como favor especial y si se me permite diré, en justa correspondencia á lo que vengo de mostrando y haciendo en favor de ustedes, que no insistan más en lo de la subvención, porque ni tiene para Tarragona la importancia y significación que al párrafo dan Vdes., ni yo puedo ahora complacerles en este punto. Esas subvenciones son en mi, propósito firme de quitarlas en estos momentos, porque resuelto firmemente á llevar á cabo mi proyecto de caminos vecinales—á cuyo fin solicito de nuevo por lo que á Tarragona se refiere, la ayuda de ustedes—me encuentro con los presupuestos agotados y con el criterio cerrado de las economías que tiene el Gobierno.

Por otra parte, no deseaban ustedes, según me han manifestado desde la primera entrevista, soluciones inmediatas y prácticas para remediar la crisis obrera en primer término y completar con un trabajo de varios años las obras del Puerto? Pues ya lo han conseguido Vdes. con esta R. O.

Venga ahora el pliego de condiciones y vayamos á la subasta para comenzar cuanto antes las obras del projecte Elio, que yo iré á Tarragona para inaugurarlas con orgullo y entusiasmo.

De lo demás, créanlo Vdes., no deben preocuparse ya que expresamente les dejó la puerta abierta para que puedan pedir las prórrogas de subvención necesarias y que nadie les ha de negar, ya que de la información practicada per la Marina y los ingenieros, en Tarragona mismo, y en curso la ejecución de las obras, claro está que habrá de resultar la necesidad de pedir subvencions, subvencions, repito, que no habrá ministro, sea quién quiera que sea, que se niegue á

concederlas, tratándose de la continuación y término de las obras.

«Pueden Vds. dudar de mi buena fe», añadió el Sr. Gasset, cuando yo mismo, espontáneamente, les dije en la primera entrevista, que comenzarán las obras con los fondos que la Junta tuviera en caja, y que yo por vía de auxilio, les prorrrogaría la subvención por cinco años?

Crean Vds. que toda insistencia acerca del particular, sería incomprendible por lo que tendría de injusticia y ofensiva para mí.»

Reproducidas con entera exactitud las palabras del Sr. Gasset, hemos de preguntar: Era lícito, era decoroso, máxime cuando se había rectificado por dos veces el texto de la R. O. y habían ocurrido escenas y diálogos de extraordinaria viveza, insistir y pedir nueva rectificación?

Si lo era y así debíamos proceder, confesamos que no servimos para estas embajadas, ya que nos dejaríamengeniar como inocentes paletos, cuantas veces n'hi hallaramos en el mismo caso.

Dice también Lo CAMP que lo de la conveniencia de efectuar una informació técnica per la Marina y los ingenieros respecto a la aplicació de las obras del indicado projecte QUIERE DECIR CLARAMENT que no hay que pensar en subastas ni obras y que reduce el contenido de la R. O. a una disposición mandando abrir una informació técnica que se resolvèra cuanda Dios quiera, con lo que resultarà engañado el pueblo una vez más.

Pues bien, preguntado el Sr. Donech, acerca el significado y alcance de lo reproducido, contestó en los siguientes términos:

«Con esta R. O. tal como expresa su texto y les ha expuesto el señor ministro momentos antes, debe el ingeniero redactar el pliego de condiciones para inmediatamente á la subasta, y verificada ésta y en ejecución las obras puede y debe el ingeniero proponer á la Superioridad, como producto de la informació técnica que la Marina y los ingenieros vayan practicando, cuantas modificaciones estime necesarias.

«Desean Vds., añadió el Sr. Donech y cuya reproducción es fidelísima, conecer mejor y más graficamente el significado y alcance de la R. O. que acaba de firmar el señor ministro? Pues esa R. O. al levantar la suspensión que pesaba sobre el projecte Elio, anula la orden dada al Sr. Maese para que estudiara un nuevo projecte, porque esa orden era condicional, es decir, tenía valor mientras estuviera en suspensión la ejecución de las obras proyectadas por el Sr. Elio, de tal suerte es así, que puede ya el Sr. Maese prescindir de su projecte.»

Si para Lo CAMP es otra muy distinta la interpretació de la que le dán el propio autor de la R. O. y el mismo Sr. Maese que ha presentado ya el pliego de condiciones para subastar las obras del projecte Elio, perdonémos ese periódico que, con todo y reconoz su indiscutible autoridad, nos atengamos á la del propio cosechero.

Y habríamnos ya concluido, si no fuera que el silencio observado per Lo CAMP en lo que añade a la R. O. referente al enlace de los ferrocarrils en Reus, cuya actitud parece demostrar que no está tampoco satisfecho por lo que á este punto se refiere, nos obliga á decir dos palabras acerca del particular:

El resultado totalmente infructuoso de nuestras gestiones cerca del Sr. Diaz Merri, nos hizo practicar otras diligencias tan activas como afortunadas, que determinaron la celebració de varias entrevistas con el personal de las companyias interesadas en el asunto, y de cuyo conocimiento per virtud de estas gestiones, podemos afirmar hoy lo siguiente:

1.º Que en 13 de mayo último se reunieron los señores Duque de Baeza, Martínez del Campo, Súiz, Borregón y los gerentes de ambas companyias, Norte y M. Z. A. para convenir la forma de llevar á cabo el enlace en Reus, quedando encargado el gerente de M. Z. A. de su estudio y proposició;

2.º Que resultado del anterior acuerdo surgió una proposició presentada per el gerente de la companyia del Mediodia, acceptando el enlace, la que precisamente se halla estos días á informe de las Divisions de la companyia Norte (Via y Obras, Explotació y Tráfico), siendo ponentes los señores Lozoya y Aguado (agente comercial de la companyia en Barcelona, este último) y cuyo informe podrán entregar dentro 15 días al acesor Sr. Casas, quien en definitiva propondrá la solució que juzgue mejor, al gerente Sr. Polack;

3.º Que en toda esta tramitació y contestació al gerente de la del Mediodia, transcurriren de 30 á 40 días;

4.º Que el enlace lo tiene presuuestado ya ambas companyias en unas 10.000 pessetas;

5.º y ultimo: Que como consecuencia de estas entrevistas y gestiones y por iniciativa ajena que no se mencionen decir, ni por la nuestra, se gestionó y obtuvo la R. O. del 9 del corriente, referente á este asunto.

Y ahora que nos juzgue Tarragona declinando per nuestra parte toda responsabilidad per lo que pueda resultar de lo anteriormente publicado.

De nuestro acierto en el cumplimiento de la missió que nos fué encomendada, y en cuyo desempeño pusimos á nuestra alma toda, haciendo quanto pudimo y supimos, hablen y digan cuantos quieran los que se muestran asombrados de que nos dejaramos engañar

tan tontamente, porque de nuestros labors no ha de salir nada que ni a que pueda parecerse. Más de la buena fe y patriotismo conque hemos procedido, nadie tiene derecho á dudar. Y la insinuació entre líneas, por la falta de va- aún es peor.

Tarragona 14 setembre de 1903.
Juan Pallarés.—José Más.—J. Caballé Goyeneche.—Agustín Virgili.—Francisco J. Barba.—Juan Garcia.

Aquestas explicacions no rectifiquen, sinó que confirmen en absolut, las afirmacions que feyan en nostre darrer número y que són las següents:

1.º Que la R. O. es tan confusa, en la part que's refereix al projecte Elio, que al Gobern li quedan totes las portas obertas pera fer lo que més endavant tingui per convenient.

2.º Que l'única declaració, clara y precisa, que conté la R. O. és la presuposició de las DOSENTAS MIL PESETAS que l'Estat concedia ab carácter indefinit al port de Tarragona, segons lo Decret de 13 de Febrer passat que publiquèn en altre lloc.

Aquesta és la veritat crua y neta. Lo Gobern autorisarà o no, l'execució de tot lo projecte Elio, o d'una part d'ell, y això ho veuràm dintre de poch; però fins avuy no'n ha donat més que paraules y'n ha pres quaranta mil duros.

Podriam ab això donar per contestar l'escrit de la Comissió, però la naturalesa del document y un devoir de cortesia envers los individus de la mateixa, nos obliga a fer unes quantas aclaracions.

suelto firmemente á llevar á cabo mi proyecto de caminos vecinales—á cuyo fin solicito de nuevo por lo que á Tarragona se refiere, la ayuda de ustedes—me encuentro con los presupuestos agotados y con el criterio cerrado de las economías que tiene el Gobierno.

Y en efecte, de tota la llista de ports subvencionats que trobarán en altre lloc d'aquest número, fins ara sols s'ha suprimit la del port de Tarragona. Veurem si en Gasset las sumptuous totas com és su propósito firme però casi aportariam que no'n tocarà cap més. Y sinó, ja ho veurán.

La susceptibilitat de la Comissió també s'ha sentit ferida, per haver nosaltres publicat la R. O. sobre l'enllàs dels ferrocarrils, sense cap comentari. Lo mateix han fet los demés periòdics locals y fins l'*Heraldo's* descuidà de publicarla, sense que la Comissió los hi hagi atribuit determinada actitud.

D'aquest assumptu, saben perfectament los senyors de la Comissió que si algun dato s'endugueren a Madrid per facilitat per nosaltres, per Lo CAMP, que estavam perfectament enterats de tots los tràmits; de la mateixa manera que avuy los hi rectificarem la feta de la reunio a que fan referència, puig no tingué lloc lo 13 de Maig passat, sino en Maig de 1902.

Expressament deixem de contestar lo preàmbul de l'escri de la Comissió, redactat ab llàstims apassionant, com ho proba'l fet de que'n suposi prevenció en contra d'ella y no esmenti ni'l solt encomiastich que li dedicarem fa quinze días, ni'l telefonema de felicitació que l'Associació Catalana y Lo CAMP li endresaren quan telegrafia que havia conseguit l'immediata execució del projecte Elio. Pochs, ben pochs, feren altre tant.

A l'*"Heraldo de Tarragona"*

Aquest confrare, d'ordinari tan mesur y sensat, se surt d'aquesta línia de conducta lo passat dimecres al volgut defensar la R. O. que portà de Madrid la comissió de la Junta de Obras del Port que passà a gestionar l'execució d'obras.

Dita R. O. la considerem un verdader desastre pera Tarragona, desastre de que som los primers de dolldrens, y nostra opinió és comparada pér advocats respectables, per verdaderas autoritats en qüestions de obres públicas, y a l'*Heraldo* no li vindrà això de nou per quant ja sab lo concepte que meresqué a la mateixa Junta d'Obras del Port, lo dia que se'n donà compte, y l'opinió que no tingué reparo en confessarnos noblement algun dels mellors amichs del confrare.

Pera no repetir arguments li recomanem la rèplica que donèm a la Comissió; mes com l'*Heraldo* aprecia que la subvenció havia acabat lo dia 30 de Juliol, pera demostrarli lo erro en que está, transcribíam a continuació'l Real Decret de 13 de febrer d'aquest any, que és la disposició vigen en materia de subvencions a las Juntas d'Obras de Port, y ho fem també del preàmbul perquè abdós documents se complementan:

Diu així:

Exposició

SEÑOR: Las obras de puertos, por sus especiales condiciones, por la dificultad de su realización, exigen labor constante y repetidos años para su desarrollo y término, en la medida que lo reclaman los intereses del comercio y de la navegación.

De ellas se han preocupado los antecesores en este departamento, del que tiene la honra de dirigirse Á V. M., y para subvenir á tan importantes obras y servicios se dictaron diversos decretos creando Juntas para la dirección de los trabajos de los puertos más importantes de nuestro territorio y para la administración de sus recursos en nombre del Estado, autorizándose arbitrios y concediendo subvenciones para su ejecución.

En virtud de tales disposiciones, los servicios de los puertos de catorce capitales marítimas, y además los de los puertos de Cartagena, Gijón y Vigo, se hallan a cargo de Corporaciones especiales, con recursos y organización apropiada, segun lo dispuesto en el reglamento general aprobado por Real decreto de 11 de Enero de 1901, con sus Ingēniers nombrados por el Gobierno y sujetos a la inspección de los Ingēniers de Obras públicas de cada provincia, constituyéndose de esta suerte un servicio directo y particular para las indicadas obras, que es la base principal para su progreso y más rápida terminación.

Entre los recursos concedidos para el desarrollo de tales obras se halla el de las subvencions otorgadas por el Gobierno, contando con elles todos los puertos antes expresados, á excepción del de Barcelona, que no la necesita por cuantia de los arbitrios creados, y el

de Gijón, que hasta el presente no le ha sido tan necesaria, pero que ya la exige por el desarrollo de sus obras.

Bien quisiera el Ministro que suscribe el proporcionar desde este momento nuevos recursos y medios para aumentar los concedidos para la meritaria labor de las obras de nuestros puertos, pero la cantidad total consignada en el presupuesto para subvencionar dicho servicio es bastante inferior á la otorgada para dichas subvencions, y aun cuando el Gobierno se propone completarla, presentando al efecto á las Cortes el oportuno proyecto de ley autorizando la transferencia de otros recursos, siempre resultara la necesidad de aumentar las cantidades determinadas para las obras de los puertos en que así lo exijan el desarrollo presente y futuro de los servicios á cargo de las respectivas Juntas.

Y para esto será preciso que la total cantidad comprometida para las diferentes obras de puertos se distribuya mejor, atendiendo á las especiales condiciones reclamadas por el respectivo estado de sus obras, y teniendo en cuenta todos sus arbitrios y recursos, los gastos indispensables del personal dependiente de sus Juntas, el tiempo ya empleado para la realización de los trabajos y el que ahora deban emplear para su terminación.

Para atender á tan conveniente distribucion debe tenerse presente: que algunos puertos, como el de Málaga, tienen ya terminadas sus obras principales y han aumentado sus arbitrios, el de Cartagena las tiene muy adelantadas y cuentan su Junta con exceso ó remanente de importante cantidad, para el de Tarragona existe asimismo remanente de sus recursos, la Junta del de Valencia puede disminuir los gastos de su personal, y en el de Vigo puede tambien realizarse alguna rebaja en la subvención sin detramento de sus obras.

Por OTRA PARTE, ESTAS REBAJAS, EN LAS SUBVENCIONES, PUEDEN Y DEBEN COMPENSARSE AUMENTANDO PARA DICHOS PUERTOS EL PLAZO DE SU DISFRUTE QUE AHORA SE LES SEÑALE, TENIENDO EN CUENTA QUE LAS CITADAS JUNTAS LAS TIENEN CONCEDIDAS POR LIMITADO PLAZO, Y PUEDE DETERMINARSE QUE PARA LO SUC-SIVO SEA LA SUBVENCION POR TODO EL TIEMPO QUE SE DEMUESTRE ES NECESARIA PARA EL DESARROLLO Y CONCLUSIÓN DE SUS OBRAS.

En cambio existen otros puertos que, como el de Cádiz, tienen exigua subvención y menores arbitrios, dada la importancia que debe exigirse para el desarrollo de sus obras, relacionada con su particular emplazamiento y con las condiciones de los numerosos buques que lo frecuentan, el puerto de Huelva no tiene tampoco la subvención que corresponde á la importancia de su tráfico, debiendo, por otra parte, ser compensados los recursos para sus obras por la falta de la subvención concedida y no cobrada des de el año 1882, el de Almería no puede terminar las obras del dique de Levante por falta de recursos, y el de Gijón, á pesar del aumento de su tráfico y comercio, tiene escasos arbitrios y no ha cobrado tampoco subvención directa del Estado, á pesar de habérsela concedido en el año de 1883.

Debe, pues, concederse al puerto de Gijón algún mayor auxilio, siquiera sea de escasa importancia, y aumentarse las subvencions de los de Cádiz, Huelva y Almería.

Y de todas suertes, habrá de procurarse, al tratar de este asunto ante la representación nacional de conceder aun mayores cantidades y beneficios para obras tan reproductivas é importantes como las de los puertos, á más de completar los necesarios para el abono de todas las subvencions otorgadas.

Por todo lo expuesto, el Ministro que suscribe tiene la honra de someter á la aprobación de V. M. el adjunto proyecto de Real decreto.

Madrid 13 de Febrero de 1903.—SEÑOR: A. L. R. P. de V. M., Javier González de Castejón y Elio.

Real Decreto

A propuesta del Ministro de Agricultura, Industria, Comercio y Obras públicas, de conformidad con lo acordado en Consejo de Ministros,

Vengo en disponer lo siguiente:

Art. 1.º Las subvencions anuales que en lo sucesivo disfrutarán las Juntas de Obras de Puertos, serán las que se aprueban y figuraran en la relación adjunta para los puertos que en la misma se designan.

Art. 2.º DICHAS SUBVENCIONES LAS DISFRUTARÁN LAS ENUNCIADAS JUNTAS DE OBRAS DE PUERTOS DURANTE EL PLAZO QUE SE DEMUESTRE SER EL NECESARIO PARA EL DESARROLLO Y TÉRMINO DE SUS OBRAS, Y LE SERÁN ABONADAS TRIMESTRALMENTE, CON CARGO Á LA CANTIDAD QUE PARA DICHA ATENCIÓN SE FIJA EN EL PRESUPUESTO DE GASTOS DE ESTE MINISTERIO, Y A PARTIR DEL CORRIENTE TRIMESTRE.

Art. 3.º Al efecto de lo prevenido en el art. 1.º de este decreto, se considerarán modificados los que concedieron las subvencions á las Juntas de Obras de puertos que figuraran en la relación adjunta, en cuanto se refiere al importe de las mismas y al plazo de su duración.

Art. 4.º El Gobierno dará cuenta oportunamente á las Cortes del presente decreto y dictará las reglas necesarias para su aplicación.

Dado en Palacio á trece de Febrero de mil novecientos tres.—ALFONSO.—El Ministro de Agricultura, Industria, Comercio y Obras públicas, Javier González de Castejón y Elio.

Relació de les subvencions concedidas á las Juntas de Obras de Puertos,

con sujeción á lo dispuesto en el Real decreto de esta fecha:

Número		Pesetas
1	A la de Alicante	300.000
2	» Almería	300.000
3	» Bilbao	350.000
4	» Cádiz	450.000
5	» Cartagena	400.000
6	» Castellón	250.000
7	» Coruña	500.000
8	» Huelva	400.000
9	» Gijón	150.000
10	» Málaga	250.000
11	» Palma (Balears)	125.000
12	» Santander	500.000
13	» Sevilla	500.000
14	» Tarragona	200.000
15	» Valencia	450.000
16	» Vigo	300.000

Suposèm que després de llegir lo R. D. ni a l'*Heraldo* ni a ningú se li ocurrirà dir que la subvenció que tenian las Obras del Port de Tarragona no era permanent y dubtar de que sols aprofitant la R. O. se la declarà ignominiosament caducada'l dia 30 de Juliol.

S'ha convensutara de que l'esmentada R. O. ha lesionat en més d'un adarme'l's interessos de Tarragona?

Així donchs, tornant per passiva lo consell que'n donava, confessi noblement l'*Heraldo* que s'ha equivocat y sobre tot tinga present que encara que molts vegades la posició de diari ministerial y inspirat per un individu de la Comissió obligui a molt, hi ha certas cosas que no poden defensarse, senzillament perquè no'n tenen de defensa.

Voldriam coincidir en lo confrare quan escriu: «Darán principio las obras en el puerto y encontrarán empleo para sus brazos y pan para sus hijos no tan sólo los veintiseis obreros despedidos últimamente, que, al fin y al cabo, con las indemnizaciones que recibieron quedaron en condiciones de relativa defensa contra el hambre; encontrarán también el necesario sustento algunos cientos de obreros que ha tiempo sufren las terribles consecuencias de la paralización, de la falta de toda clase de trabajos en nuestra capital.....» mes com pera fer aquestes afirmacions sols compta ab la palabra del ministro, de la que no tenemos derecho á dudar, y nostre modo d'interpretar la R. O. demostra tot lo contrari, no'n queda altre remey que dòldren de que l'*Heraldo* no ho endevini, y si arriba aquest cas, allavors si, pot tindrer la seguretat lo confrare que no serèn peresos en confessar nostre erro. Per ara en lo conseguit per la Comissió sols hi ha una cosa clara y terminant, que és l'haver perdut la subvenció; lo demés és més fosch, més trist que una nit d'hivern.

Cosas de "La Opinión"

La gazeta dels bous, pera demostrar que no fa ningú caso de nosaltres, dedica a Lo CAMP mes de dues columnas de prosa argentina en son número de dimars. Bé es veritat que en la primera columna s'afanya en volgut probar que nosaltres no som ningú.... y efectivament, tota la segona columna l'emplea en contestar-nos—cosa ben inútil si hem de donar per bona la primera afirmació—usant frases y termes impropis d'una publicació seria y que justifiquen una vegada més los contratemps judicials que ha sofert recentment l'orque caciquista.

Prescuidim d'aquestas contradiccions garrafals que no hem de contestar, perquè cap necessitat tenim de defensarnos coneixentos com nos coneix tothom. Lo que interessa és recullir unas quantas afirmacions de *La Opinión*.

Diu que representa la fracció del partit liberal conservador que dirige D. Manuel Valls.

Si en lloc de dir dirige digués que no dirige, encara ho creuriám. Don Manuel Valls, que és una persona per molts conceptes respectable, no pot dirigir als que de fà temps venen insultant, injuriant y calumniant als qui no pensan com ell. No pot ésser responsable D. Manuel Valls d'aquesta conducta insensata que ha portat a *La Opinión* als derrers límits de l'incendiencia y la condirá al *banquillo de los acusados*. D. Manuel Valls no sols és una persona decent sinó home de lleys, y és públich y notori l'appartament en que viu dels elements que dirigeixen *La Opinión*.

Nos diu també l'orque americano, que som un grup insignificant que presenta marcados síntomas Lombrosianos...

Això si que no li contradirèm per que no hi estèm forts en aquest punt. Per això, y com no més coneixem teòricament los estudis de Lombroso, Garofalo, Ferri y demés apòstols de l'escola positivista en lo dret penal, procurarem fer experiments, ser-

vintnos a maravella lo cas en que's troben alguns redactors del confrare d'haver de compareix devant dels Tribunals de justicia. Ja posarèm al corrent a *La Opinión* del resultat dels nostres experiments.

Nunca, nunca—diu lo confrare—hem criticado nosotros el projecte del Ingeniero Elio bajo el punto de vista técnico....

Fassin lo favor de llegir nostre articule *Un telefonema y una carta* y veurán que no fa més que un any de *La Opinión* maltractavan al Sr. Elio com a particular, com a enginyer y com a autor del referit projecte.

En una cosa estèm conformes ab *La Opinión*: en que ha arribat l' hora de treure caretas y d'arrancarlas si es precis.

Esperem no més una indicació pera comensar.

Un telefonema y una carta

La Opinión de la Provincia publicaba en lo número del prop passat divendres y en lloc preferent lo següent solt.

Ayer celebró sesiō el Consejo de la Federació Local Obrera, habiendo transmitido al Sr. Gasset el siguiente telegrama:

«Ministro Obras públicas.—Madrid.—Consejo Federación Obrera felicita V. E. autorización trabajos proyecto Elio, rogiéndole sea dicho señor él que dirija trabajos.—Presidente, Flores.»

Mes pera que'l's obrers puguin juntjar de la bona fè ab que procedeixen los que'l's atiān en certas campanyas reproduïm la carta que l'esmentat diari en lo mateix lloc preferent insertà'l dia 5 de Septembre de l'any passat:

SR. Director de *La Opinión de la Provincia*.

Muy señor mio: Cuando tuve conocimiento de que había sido firmado el ce se de D. Fausto Elio, ingeniero jefe de las Obras del Puerto de Tarragona, mi primer impulso fué el de trasladar por medio de la prensa á mis conciudadanos, la inmensa satisfacció que mi pecho sentía, viendo como desaparecia de aquella Corporació el mayor obstáculo que durante nueve años ha entorpecido el desarrollo de las obras en el puerto y el engrandecimiento de nuestro comercio.

Reprimiendo aquel primer impuls, meditaba sobre la desairada situació en que queda D. Fausto Elio y Vidarte, hoy cesante del cargo de ingeniero jefe de Obras del Puerto, precisamente cuando después de nueve años pasados en *dolce fariniente*, se había decidido el Sr. Elio á dar la primera prueba á la superioridad de su claro talento mandándole un *projecte de obres, trabajo colosal*, en cuya confecció había dicho señor dedicado una serie de años de incessante trabajo.

Creia impròprio de buenos corazones, el avivar el disgusto que sin duda habrá sentido el ex-ingeniore jefe, al tener conocimiento de la resolución ministerial que, en mala hora, ha truncada la paz octaviana de que gozaba D. Fausto Elio y Vidarte, en el desempeño de su cargo, privando á los tarraconenses de la *felicidad* que POR FIN quería, el Sr. Elio darles, después de una gestió de nueve años.

Confiaia que dicho señor hubiera levantado sus reales, acompañado en su dolor, por aquells de sus amigos particulars que encantados de las bellíssimes prendas sociales que le adornan, olvidaban su carácter *ingenieril* y su nefasta gestió en el seno de la Junta de Obras del Puerto.

Pero con verdadera sorpresa, al leer esta mañana la prensa local, encontré en las columnas del *Diario de Tarragona*, dos sueltos, nada menos, en los que no pude adivinar lo que se propone nuestro colega, porque los injustificados ataques al Sr. Maese, ingeniero jefe que ha sido en el Puerto de Valencia, de donde ha salido después de una campaña de elementos de aquella ciudat, que estaban á favor de otro de los ingenieros que allí actuaban, no nos prueba nada en contra de dicho Sr. Maese, que en el desempeño de su cargo podrá ó no haber gustado, pero si que debemos reconocer todos, que ha desplegado grandes energias.

Ha hecho

Xarop de hipofosfits CLIMENT

La llegítima marca "SALUD"

Srs. Climent y C.^a.—Tortosa.—Molt Srs. meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més d'un any d'una escròfula crònica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas E nulsió y reconstituyents se precontingut. Haventse presentat á la meva clínica la Sra. D.ª N. N. afecta de gana y de farsas, vaig prescriurel lo Xarop Climent marca SALUD, y foren assombrosos los resultats, doncs en poch temps cobrà appetit y farsas y se li regularisaren les reglas.—Dr. Letamendi.

Srs. Climent y C.^a.—Tortosa.—Molt senyors meus: Puch assegurarlos qu'en tots los cassos d'Asplenio presenta als afeccions genitales provinientes de la falta de fixesa de las viscera abdominal (Enteróptosis) lo Xarop Climent marca SALUD m'ha donat inmillorables resultats.—Dr. Gibert, Especialista en parts y malalties de la dona. Exigeixis lo llegítim Xarop Climent SALUD, únic aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expén altre del mateix nom.

BANYS RIBAS

dable a l'istiu y tònic excitant. 810 metres demunt lo nivell del mar. Servei de fonda de 1.ª y 2.ª classe y Restaurant. Preus econòmichs. Pera informes y prospectes, Uniò, 23, botiga. Barcelona o al mateix Establiment.

DIRECCIÓN TELEGRÁFICA: BAÑOS-RIBAS

ESTABLIMENT MONTAGUT

Balneari de primer ordre

Obert desde 1.er de Juliol a 15 de Setembre

Aigües bicarbonatadas, varietat sulfatadas atemperades.

De molt bons resultats en les malalties del ventrell, budells, òrguens biliars, melsa, òrguens orinadors y demés abdominals. Clima sumament agradable a l'istiu y tònic excitant. 810 metres demunt lo nivell del mar. Servei de fonda de 1.ª y 2.ª classe y Restaurant. Preus econòmichs. Pera informes y prospectes, Uniò, 23, botiga. Barcelona o al mateix Establiment.

DIRECCIÓN TELEGRÁFICA: BAÑOS-RIBAS

CERVEZA

de primera qualitat, se serveix á preus reduïts en l'acreditat establiment

LA BATERÍA

Rambla St. Joan, núm. 39

Gran assortit de vins y licors de totes classes, marcas de primera y preus econòmichs.

Lo Dr. J. Jordán

DENTISTA

Té l'honor d'offerir á sos nombrosos clients y al públic en general, lo Cabinet Odontològic que ab los millors avensos de la Odontologia moderna ha establert á

Barcelona, Passeig de Gracia, 4, 1.er (cantonada al carrer de Caspe, junt als teatres Tívoli y Novetats) y fentoshi aixís mateix avinent que opera tots los dilluns á REUS en sa antiga clínica dental

Plaça de Prim, núm. 3, primer pis de LAS 9 DEL MATÍ Á LAS 5 DE LA TARDE.

Academia Duarte

Carrer de la Palma, 2.-Tarragona

Se donan conferències de tots los cursos de las Facultats de Dr. i Ciències socials y Filosofia y Lletres, comprendent en aquesta darrera les seccions correspondents a les tres llicenciaturess.

Lo curs, com en anys anteriors, començarà dia 1.er d'Octubre, com així ho disposa l'art. 3.er del Reglament.

L'Academia compta ab suficient nombre de professors titulars per cada secció. Pera informes al Director Don Francesch Duarte, advocat, beneficiat de la S.I. Metropolitana.

HERMENEGILD VALLVÉ

Academia de Dibuix y Pintura

Rambla de Sant Joan, 49.-Tarragona

Classes especials pera senyoretas y noys

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Mendez Núñez, 6

Tarragona, trimestre..... 1 pesseta
Fora..... 1 »
Extranger..... 2 »
Número d' avuy..... 10 cénts

Anuncis a preus reduïts

Gran fàbrica de braguers
24, Uniò, 24
Herniados (TRENCATS)

Aquest establiment compta ab los avensos més moderns y pràctics que la ciència requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdics.

Especialitat en lo braguer Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trencadures.

Grans existències en braguerets de goma pera la curació radical de las trencadures congènites y adquirides de l'infància y tot lo concernent á Cirurgia y a Ortopedia.

Casa recomenada per tots los senyors metges que han tingut ocasió de conèixerla, tant per los generos de son catàleg com per los preus reduïts.

PERE MONTSERRAT, Uniò, 34-TARRAGONA

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bo, que resisteix tota prova al devall d'u canaló.

Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebòns que ai Rafael ni Murillo los podrían fer melló, apropósito per regalos; causan gran admiració.

Trobarán també sombrillas y un gran assortit de bastóns, parassols de totes menes que són molt barato y bons.

Mellor dit: no ya cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Joan Ruiz y Porta Procurador

Méndez Núñez, 16, 2.er-TARRAGONA

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE

A. PONS ICART

SAN AGUSTI, NUM. 21, PIS SEGÓN, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genives.

Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emploadoras y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessses y dentaduras de totes classes.

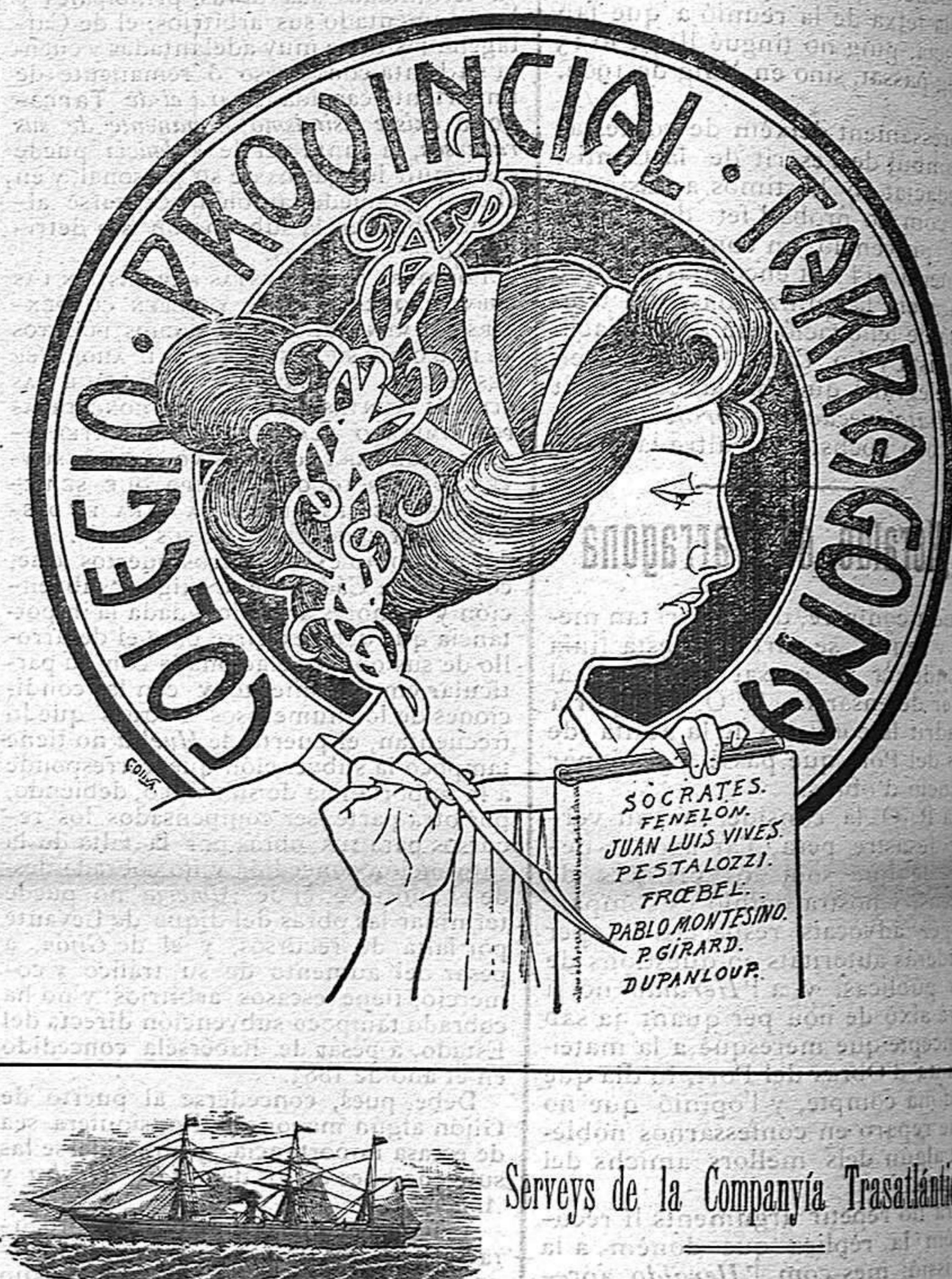
Uniò-36. Tarragona

Horas de classe.—PINTURA.—Classe per noys: De set á dos quarts de nou del matí.

Classe per senyoretas.—De dos quarts de dues á les tres de la tarda.

DIBUIX.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set á dos quarts de nou al vespre.

Línia de Cuba y Méxic.—Lo dia 16 de Setembre sortirà de Barcelona, lo 19 de Santander y lo 20 de Coruña, lo vapor Alfonso XIII, directament pera Habana y Veracruz. Ad net passatge y carregga pera Costafirmé y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la fina de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova-York, Cuba y Méxic.—Lo dia 26 de Setembre sortirà de New York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distintos punts dels Estats Units; litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Setembre sortirà de Barcelona, lo 13 de Malaga y lo 15 de Cadiz, lo vapor Montserrat, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admeten passatge y carregga pera'l de navegació del Pacífich, pera qual port admeter passatge y carregga ab billets y coneixements directes. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, ab trasbord a Habana. També carregga pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanabana y Cumana ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 12 Setembre sortirà de Barcelona, habent set escales intermitentes lo vapor Isla de Panay, directament pera Port-Said, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Africa, de la India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 Setembre sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y lo 12 de Cadiz, lo vapor Reina M. Cristina, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canàries.—Lo 17 de Setembre sortirà de Barcelona lo 18 de Valencia, lo 19 de Alacant y lo 22 de Cadiz, lo vapor M. L. Villaverde, directament pera Casablanca, Mazzagan, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cadiz, Alacant y Valencia.

Línia de Fernando Póo.—Lo dia 25 de Setembre sortirà de Barcelona y el dia 26 de Cadiz, lo vapor San Francisco, pera Fernando Póo, ab escales en Casablanca, Mazzagan y altre ports de la Costa occidental d'Africa y Golf de Guinea.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dimarts, dijous y dissabtes. Pera més informes dirigir-se á son agent D. Emili Borrás.

L'ESPERANSA

Companyia anònima de segurs a prima fixa

Capital social: 5.000.000 de pessetas

Consell d'Administració

D. Joseph Ciurana y Cabré
D. Pere Company y Molins
D. Bonifaci López Muñoz
D. Pere Rius y Fàbregas
D. Joan Rovira y Palau
D. Vicenç Piera y Brills
D. Joseph M. Lorjurt y Barbany
D. Felip Durán y Piqué
D. Vicenç Aldruix y Prats
D. Edelmir Borrás y Lozano
D. August Vidal y Parera
D. Lluís Massó y Simó

Direcció y oficinas: Rambla de Catalunya, 52
Delegat a la província de Tarragona: D. Emili Bessa, Real, 32.—A Reus y son partit: Srs. Massó y Ferrando

Aygua naf SERRA

Farmacia Plana al costat de la antiga CASA FIGUERAS REAL, 6.—Tarragona

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Completx assortit de medicacions pera curas antisèpticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Aygues minero-medicinals
TARRAGONA

Aquesta triple ayga de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma està elaborada ab la tendre, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botellas de 1/4 de litre al preu d'una pesseta. A engrès importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra-Rossi. A la menuda Farmacia del Centro, Tarragona.—Demanar AYGUA NAf SERRA

Drogueria Plana Antiga casa Figueras

Real 6, cantonada Rebollido 90
En aquesta casa trobarà la indústria, agricultura y las arts, un completx assortit de drogas, sulfat y primeres matèries pera abrics ab riques garantida y de importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT
Sofre FLORESTILLA de la millor marxa
TARRAGONA